

KAPITEL 2

Bag gården lå det store hønsehus, og ved siden af stod hestestalden til den gamle nordbagger — den rolige, brede fjordhest — og den bette, dens lyse, nysgerrige føl.

Længst mod mængden stod mine kaninbure på rad og række. Jeg havde mange, alt for mange, sagde mor, men jeg passede dem med en stolthed, der var større end min alder.

Hver dag efter skole gik jeg ud med favnen fuld af græs og mælkebøtter, og kaninerne stod på bagbenene, så snart de hørte mine skridt.

En dag spændte far kassevognen for.

Et større læs kaniner og høns skulle til Oos — Års — til fjerkræslagteriet.

Vi var netop kørt gennem Sjøstrup, lige forbi den store gård som ejedes af BETTE KROG, da det skete.

Far skreg.

Det var ikke en lyd, jeg havde hørt fra ham før.

Jeg så hans hånd, og jeg så blodet — en tyk, mørk stråle, der pumpede ud, hvor hans tommeltot havde siddet et øjeblik før. Han havde altid tømme om tommeltotten,

og nu var den gledet ind i hjulet. Rebet havde gjort arbejdet færdigt med en brutalitet, der ikke hørte hjemme på en sommerdag.

Jeg sprang ned fra vognen og løb. Benene gik af sig selv, og jeg husker kun, at gårdspladsen ved Bette Krog føltes enorm, som om jeg skulle krydse en hel mark for at nå frem. Folk kom løbende. Der blev råbt efter klude, efter vand, efter nogen der kunne køre.

Far fik bind om hånden, og Bette Krog selv satte ham i bilen og kørte til læge Bjørnshave i Års. Jeg blev stående tilbage med voksne, hestene, vognen og en mærkelig tomhed i brystet.

Senere fortalte far, at jeg havde leget med tømmen.

DET GRØNNE HUS

Jeg legede mest med Niels — SnatNiels, som alle kaldte ham, fordi næsen altid løb, uanset årstid. Han var på min egen alder, stædig som en muldyr og hurtig til at blive gal. Ole, som vi kaldte Volle, var et år yngre og fik ofte bank af Niels, uden at nogen rigtig blandede sig. Sådan var rangordenen i DET GRØNNE HUS, hvor tretten børn tumlede rundt som en lille stamme.

Vi legede i sandgraven, hvor vi byggede huler, tunneler og hele landsbyer, som kun børn kan.

I skoven bag vores gård var vi røvere, soldater og indianere — og jeg var altid Mohikaneren. Jeg havde

slugt *Den Sidste Mohikaner* og var overbevist om, at jeg var født til at snige mig lydløst gennem underskoven med bue og pil.

Jeg fik lavet en hanekam som Mohikaneren, der stod som et stift indianerhår, og jeg syntes, det var det sejeste i verden. Jeg var mohikaner. Jeg følte mig som en kriger, indtil jeg kom hjem til mor Agnes.

Hun sagde ikke meget. Hun tog bare saksen, satte mig på stolen og klippede hele hovedet skaldet. Sådan skulle jeg ikke komme i skole. Og sådan lærte jeg, at selv de største krigere må bøje sig for en mors beslutning.

DRENGEBANDEN FRA STORBYEN ÅRS

Om sommeren dukkede de op — drenge fra storbyen Års. De kom cyklende som en fremmed hær, med store ord og løfter om tæsk. Vi vidste aldrig helt, hvornår de kom, men rygtet gik altid i forvejen som en kold vind gennem Sjøstrup.

Efter rådslagning blev de lokale styrker samlet: Per, Poul-Erik, Jørgen, Knud-Erik og naturligvis SnatNiels og Volle. Det var ikke bare leg. Det var forsvar af hjemstavnen.

I det store træ i kampskoven, byggede vi en borg mange meter oppe. En rigtig borg. Med rebstige, platforme og skjulesteder. Buer og pile blev fremstillet af hasselgrene. Slangebøsser blev ladet med grønne kartoffelfrugter, der kunne slå en dreng i knæ, hvis man ramte rigtigt. Træsværd blev snittet, slebet og prøvet af

på hinandens skinneben.

Der blev sendt bud til fjenden i Års:
Kamp på søndag. Mød op, hvis I tør.

Og så ventede vi.

Søndag kom. Solen stod højt. Vi sad i træborgen,
bevæbnede og klar. Vi ventede. Og ventede. Men der
kom ingen bøller fra Års.

Det var næsten en skuffelse. Vi havde bygget en hel hær,
og ingen kom for at blive slået tilbage.

Vores lege var mange. Vi skrev nummerplader ned — dengang kunne man se på bogstaverne, hvor bilerne kom fra, og det var en sport at gætte ruten, familien og formålet. Vi spillede kugler, hønsringe og esser, og der var altid nogen, der påstod, at de havde vundet mere, end de havde.

Nabo Karl Madsen havde drengene Jørgen og Poul-Erik. De var flinke nok, men de havde det hårdt. Det var en regel i deres hjem, at de skulle have bank, når de kom fra skole. Jørgen frygtede især den nihalede kat — et piskeredskab, der hang som en skygge over hans barndom.

En dag tog han den. Stjal den. Gemte den hos nabo Peter Støvring, som boede længere ude ad vejen. Men skæbnen ville det anderledes.

Peter Støvrings gård brændte, og med den brændte den frygtede kat.

For Jørgen var det som om en ond ånd forsvandt i flammerne.

CIGARET-PRODUKTIONEN

Per var søn af den store gård i Sjøstrup. Han havde altid cigaretter — Eifel, de fine, dem der kunne deles i tre dele. Det var ren luksus i vores verden. Måske var det derfor, jeg begyndte at samle cigaret skodder på vej til skole. De lå i grøftekanten som små, halvt forbudte skatte, og jeg vidste præcis, hvad de kunne bruges til.

På bliktaget over hønsehuset stod de gamle kirsebærtræer. De dryssede blade ned i rå mængder, og når solen bagte, tørrede de perfekt på det varme metal. Jeg samlede dem i bunker, knuste dem mellem hænderne og blandede dem med tobak resterne fra skoddene. Det blev min egen særlige blanding — en drengalderens Himmerlands-Virginia, skabt af det, der nu engang fandtes.

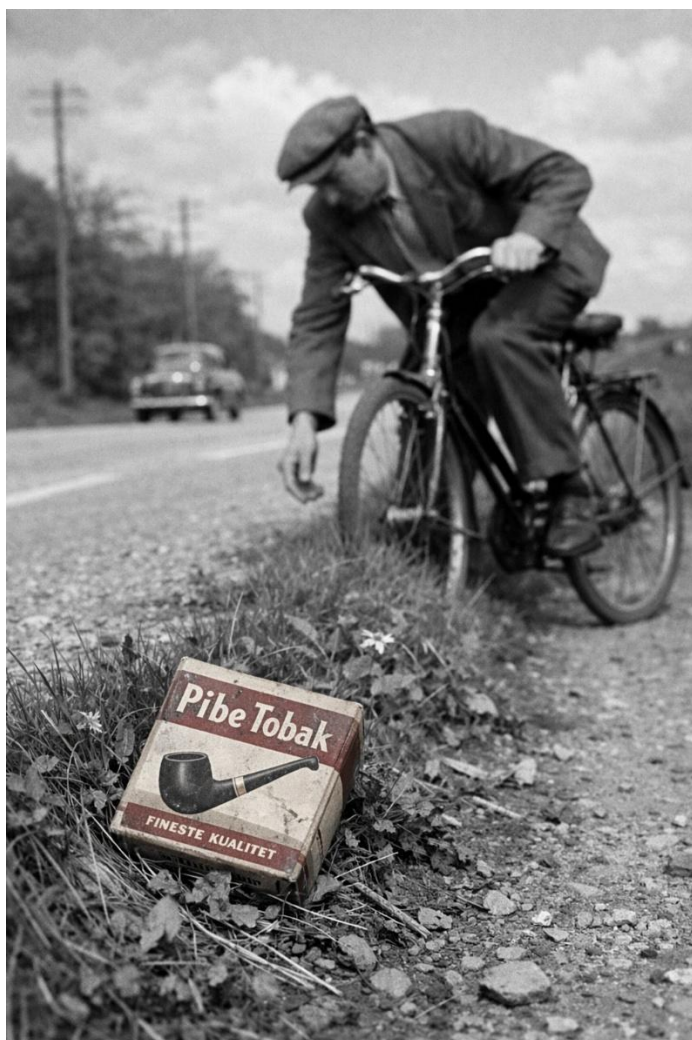
Men papir... det var problemet.

Indtil storebror Arne kom hjem fra Tyskland, hvor han havde været udstationeret som soldat. Han havde en vidundermaskine med hjem.

En rigtig cigaretrullemaskine. Og cigaretpapir. Det var som at få adgang til en fabrik, som om verden pludselig havde åbnet en dør, jeg ikke vidste fandtes.

Fra den dag kunne jeg producere rigtige cigaretter noget, man kunne sælge. De indviede kunne få en halv cigaret for én øre. Nok til at købe en pinocchiokugle. Det var ren økonomi, ren forretning, ren barndommens kapitalisme, før jeg overhovedet vidste, hvad ordet betød.

SNYDEPAKKERNE

Og så var der legen. Snydepakkerne.

Vi lavede små tobakspakker med min særlige blanding af kirsebærblade og skodder. De blev lagt i vejkanten, lige dér hvor ingen kunne lade være med at samle dem op. En pakke tobak var jo penge værd.

Men pakken var bundet til en fiskesnøre, og vi lå skjult i grøften. Når en forbipasserende bøjede sig ned for at tage pakken — *svup!* — trak vi den ind i busken og løb grinende væk, mens offeret stod tilbage og gloede efter den forsvundne skat.

Det var drengestreger, ja. Men også en slags magi: at kunne narre de voksne, bare for et øjeblik, og føle sig som verdens klogeste.

SAMTALEMØDET

Per Bak, Poul-Erik og jeg havde lagt en snydepakke, Vi lå på lur i grøftekanten, klar til at trække pakken ind i busken med fiskesnøren, desværre havde vi glemt fiskesnøren.

Skæbnen ville, at det ikke blev en fremmed.

Det blev mine forældre.

De kom cyklende forbi, på vej til samtalemøde hos Kresten Bak, sammen med de andre kristne.

Far bremsede cyklen, satte foden i gruset og samlede pakken op med et blik, der sagde mere end ord. Han sagde ingenting — og det var næsten værre.

Jeg skulle med hjem til Chresten Bak. Vi børn blev henvist til køkkenet, hvor vi sad og ventede på, at de voksne fik talt færdigt om tro, synd og næstekærlighed.

Men vi ventede mest på én ting: **at far ville tænde piben.**

Og det gjorde han.

Han pakkede sin pibe med den indkasserede tobak, trykkede den til med tommelfingeren og tændte.

Et øjeblik var alt, som det plejede.

Så kom røgen.

Den var forkert. Den var skarp, sødlig, næsten frugtagtig — en blanding af kirsebærblade, skodder og drengeopfindsomhed.

Far tog et par hiv, rynkede panden og lagde piben fra sig. Rygningen var afsluttet.

Vi børn sad som tre små kedler, der var ved at koge over af indestængt latter. Far sagde stadig ingenting. Han vidste det sikkert godt. Men han nævnte det aldrig.

Og det gjorde det hele endnu sjovere.

Frits Skov

